

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2300/2021
20.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Данијеле Николић, Катарине Манојловић Андрић, Марине Милановић и Добриле Страјина, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јована Петковић Бранисављевић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Водовод и канализација“, Панчево, чији је пуномоћник Саша Левнајић адвокат из ..., ради исплате накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1259/21 од 08.04.2021. године, у седници већа одржаној 20.10.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1259/21 од 08.04.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1259/21 од 08.04.2021. године и пресуда Основног суда у Панчеву П1 804/19 од 30.11.2020. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име разлике између исплаћеног и припадајућег износа на име трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора исплати укупан износ од 85.795,67 динара као и на име разлике између исплаћене и припадајуће накнаде за исхрану у току рада укупан износ од 74.446,75 динара све за период од 18.11.2016. године па до 20.12.2019. године у појединачним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости до исплате као и да му накнади трошкове парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 98.954,81 динара у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 804/19 од 30.11.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу на име разлике између исплаћене и припадајуће накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег

одмора, за период од 18.11.2016. године до 20.12.2019. године исплати укупан износ од 85.795,67 динара, као и на име разлике између исплаћене и припадајуће накнаде за исхрану у току рада за период од 18.11.2016. године до 20.12.2019. године износ од 74.446,75 динара са припадајућом законском затезном каматом на појединачне месечне износе ближе наведене овим ставом изреке. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 69.964,00 динара увећане за износ законске затезне камате од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1259/21 од 08.04.2021. године, ставом првим изреке, потврђена је пресуда Основног суда у Панчеву П1 804/19 од 30.11.2020. године, а жалба туженог одбијена као неоснована. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка као неоснован.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио посебну ревизију у смислу члана 404. Закона о парничном поступку, због погрешне примене материјалног права.

Према одредби члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18 и 18/20) - у даљем тексту: ЗПП, ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). У ставу 2. истог члана прописано је да о дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

По оцени Врховног касационог суда, у овом спору постоји потреба за одлучивањем о ревизији предвиђеној наведеном одредбом (посебна ревизија), ради уједначавања судске праксе имајући у виду другачију судску праксу у истој правној ситуацији изражену у пресудама Врховног касационог суда на које је ревидент указао.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у утуженом периоду био у радном односу код туженог на неодређено време по основу уговора о раду од 18.11.2016. године. У том периоду је био на снази ПКУ за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Србије којим је у члану 65. утврђено да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада у висини утврђеној општим актом и уговором о раду, а да се висина накнаде трошкова за исхрану у току рада са припадајућим порезима и

доприносима утврђује дневно најмање у износу од 250,00 динара, док је чланом 66. став 1. наведеног ПКУ, предвиђено да запослени има право на регрес за коришћење годишњег одмора са припадајућим порезима и доприносима, најмање у висини 1/12 месечно од 75% просечно исплаћене зараде по запосленом. Посебним колективним уговором за јавна и јавно комунално предузеће Града Панчева (Сл.гласник РС број 59/2015) чланом 84. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада у висини утврђеној посебним колективним уговором, овим уговором, општим актом код послодавца и уговором о раду, а да се висина накнаде трошкова за исхрану у току рада са припадајућим порезима и доприносима утврђује дневно најмање у висини од 250,00 динара, док је чланом 85. наведеног ПКУ прописано да запослени у складу са Посебним колективним уговором, овим уговором, општим актом код послодавца и уговором о раду има право на регрес за коришћење годишњег одмора са припадајућим порезима и доприносима, најмање у висини 1/12 месечно од 75% просечно исплаћене зараде по запосленом у Републици Србији, према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику, за претходну годину. Тужени послодавац накнаду за исхрану у току рада и накнаду за регрес за коришћење годишњег одмора запосленима, па и тужиоцу, није исплаћивао у складу са цитираним одредбама ових општих аката већ у нижим износима, с позивом на одредбе Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других јавних примања код корисника јавних средстава који је почео да се примењује од 01.11.2014. године, а којим законом су у циљу очувања финансијског система у РС и система плата и зарада у јавном сектору привремено уређивали основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, а за обрачун и исплату плата постављених и запослених лица код корисника јавних средстава. Досуђени износи нижестепеним пресудама представљају разлику између тужиоцу исплаћених накнада на име исхране у току рада и накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора и припадајућих накнада према колективним уговорима важећим у утуженом периоду. Висина укупног потраживања тужиоца утврђена је вештачењем.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су примењујући чл. 118. став 1. тачка 5. и 6, 246. став 1. и 2, 256. и 254. Закона о раду, чл. 4. и 9. ст. 1. и 2. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, правила из одредбе чл. 65. и 66. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије и одредбе члана 84. и 85. Посебног колективног уговора за јавна и јавно комунално предузеће Града Панчева, оценили да тужилац основано потражује мање исплаћену накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у складу са посебним колективним уговорима и да се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата односно зарада и других јавних примања код корисника јавних средстава не односе на накнаду за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Стога су као основане усвојили постављени тужбени захтев.

По оцени Врховног касационог суда основано се ревизијом туженог указује да су нижестепени судови на правилно утврђено чињенично стање погрешно применили материјално право.

Одредбом члана 1. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14 – ступио на снагу 28.10.2014. године) прописано је да се овим законом привремено уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, за обрачун и исплату плата, односно зарада као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица код корисника јавних средстава, са циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плата и зарада у јавном сектору. У члану 3. став 1. наведеног закона, прописано је да се платом сматра зарада запосленог код корисника јавних средстава утврђена у складу са законом који уређује радне односе, односно плате изабраног, именованог и постављеног лица, запосленог код корисника јавних средстава утврђеног у складу са законом који уређује плату у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и јавним службама. У члану 4. истог закона прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се повећава износ плате и других сталних примања код субјеката из члана 2. овог закона, донет за време примене овог закона.

Тужени је корисник буџетских средстава, па се на њега, осим наведеног закона, примењује и Закон о буџету и Закон о буџетском систему, па обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему).

Под зарадом се сматрају примања из радног односа као што је, између осталог, и накнада за исхрану у току рада, а што произлази из одредбе члана 105. Закона о раду, а појам зараде у складу са Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, подразумева зараду утврђену у складу са законом који уређује радне односе. Другачијим тумачењем појма зараде не би био испуњен циљ Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (члан 1), јер би то значило селективну примену закона, имајући у виду и да коефицијент за обрачун плате изабраних, именованих и постављених лица и запослених у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама, садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада, на које се као и на запослене код туженог примењује Закон о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава.

С обзиром да су правила из Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Закона о буџету и Закона о буџетском систему императивне природе која се

морају безусловно поштовати, без права да се у њима било шта мења, код буџетског финансирања плата код туженог није могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду, јер је управо законом одређен начин утврђивања основице за плате.

Због тога су по схватању Врховног касационог суда одредбе Посебног колективног уговора, донете након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава ништаве и као такве не могу да производе правно дејство (ПКУ не може бити супротан закону на основу члана 103. ЗОО у вези члана 240. Закона о раду) због чега су нижестепене пресуде преиначене и тужбени захтев тужиоца одбијен, као неоснован.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Према коначном успеху туженог у спору, туженом применом чл. 153, 154. и 163. ЗПП припада право на накнаду одређених трошкова првостепеног, другостепеног и ревизијског поступка и то право на накнаду трошкова за састав одговора на тужбу у износу од 6.000,00 динара, за састав три образложена поднеска у износу од 18.000,00 динара, за заступање туженог од стране адвоката на једном одржаном рочишту износ од 7.500,00 динара, за састав жалбе износ од 12.000,00 динара и таксе на жалбу и на одлуку по жалби у износ од по 5.331,83 динара, за састав ревизије износ од 18.000,00 динара, за таксу на ревизију износ од 10.795,67 динара и таксе на ревизијску одлуку износ од 15.995,48 динара, што све укупно износи 98.954,81 динара, све одмерено према важећој АТ и ТТ, у због чега је применом члана 165. став 2. ЗПП одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић